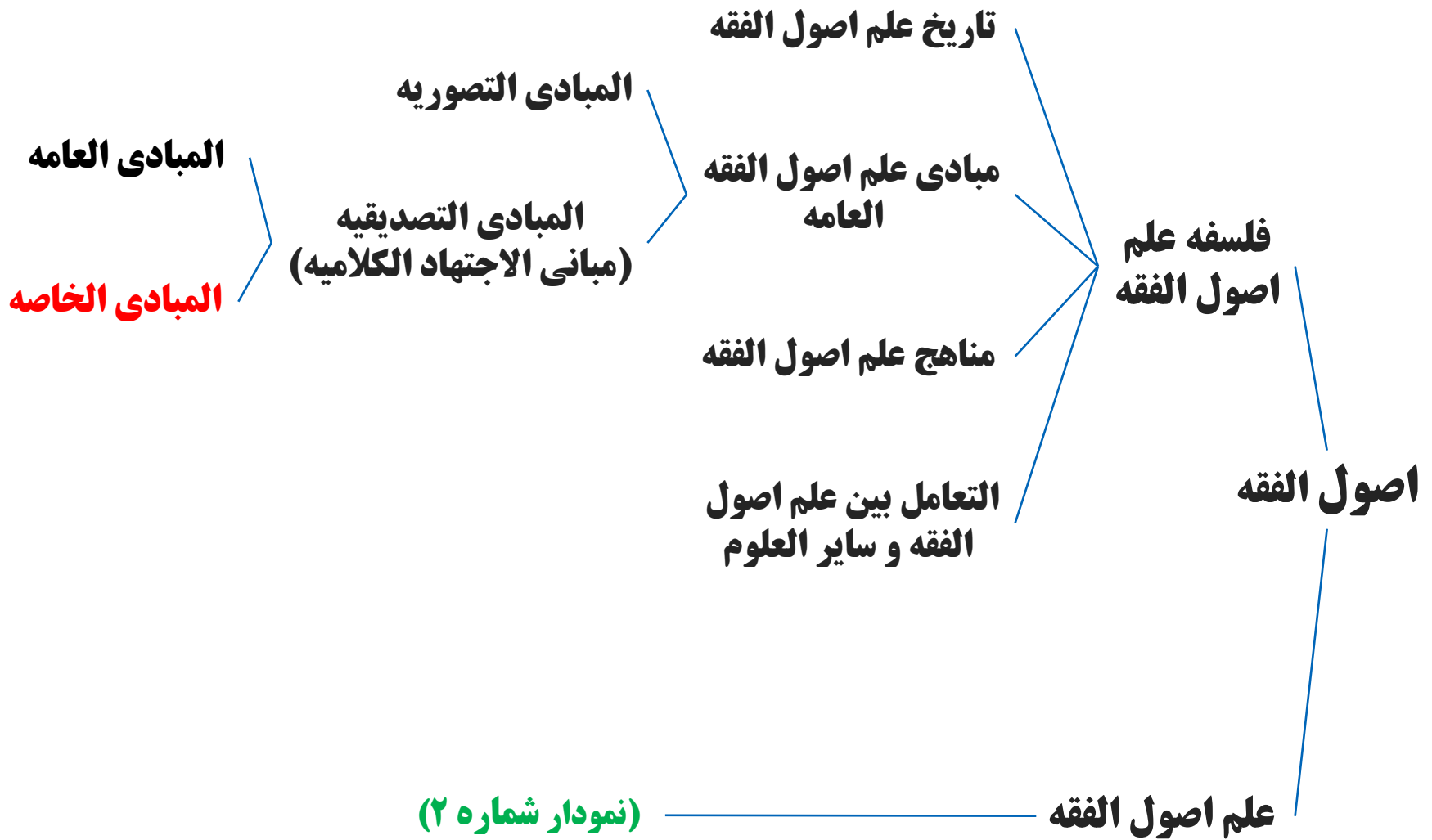

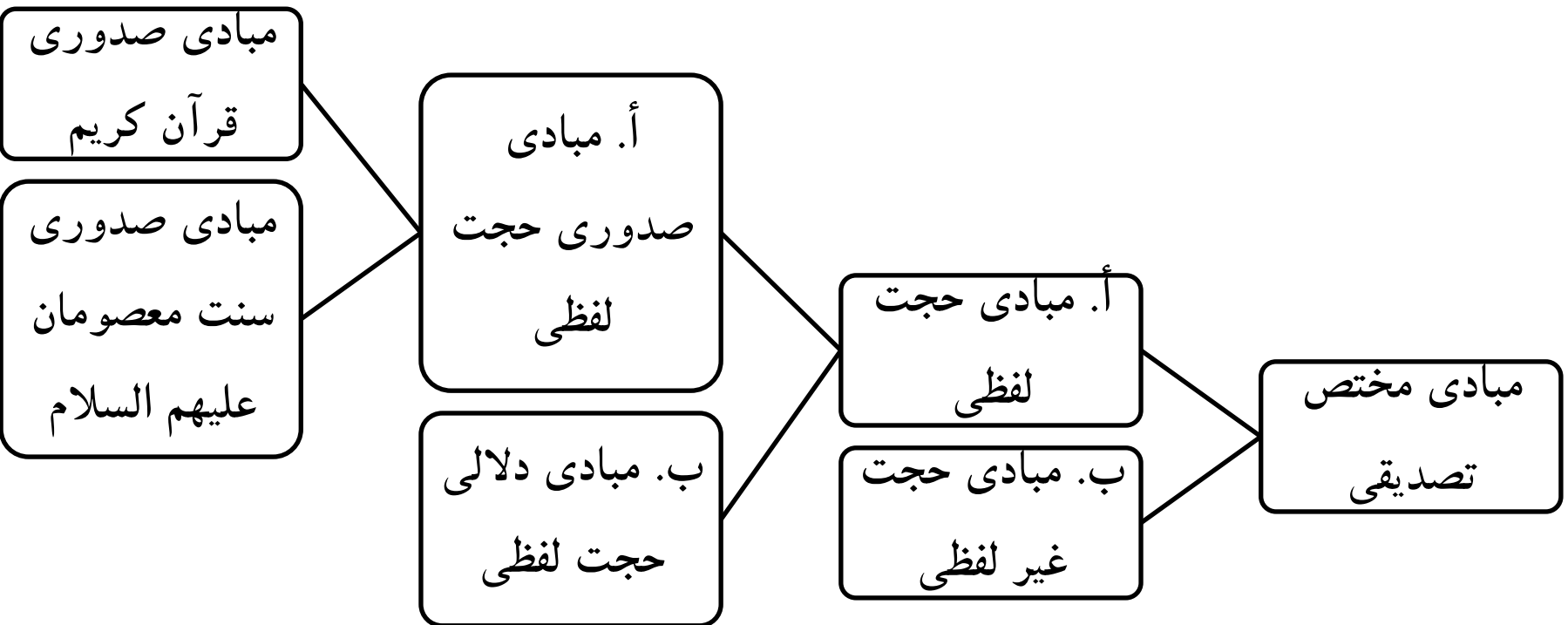
علم أصول الفقه

۱۷-۱۰-۹۰ مبادئ مختص تصديقي ۳۸

دراسات الاستاذ:
مهدي الهادي الطهراني

(نمودار شماره ۱)

مبای صدوری قرآن کریم

۱. خدایی بودن قرآن

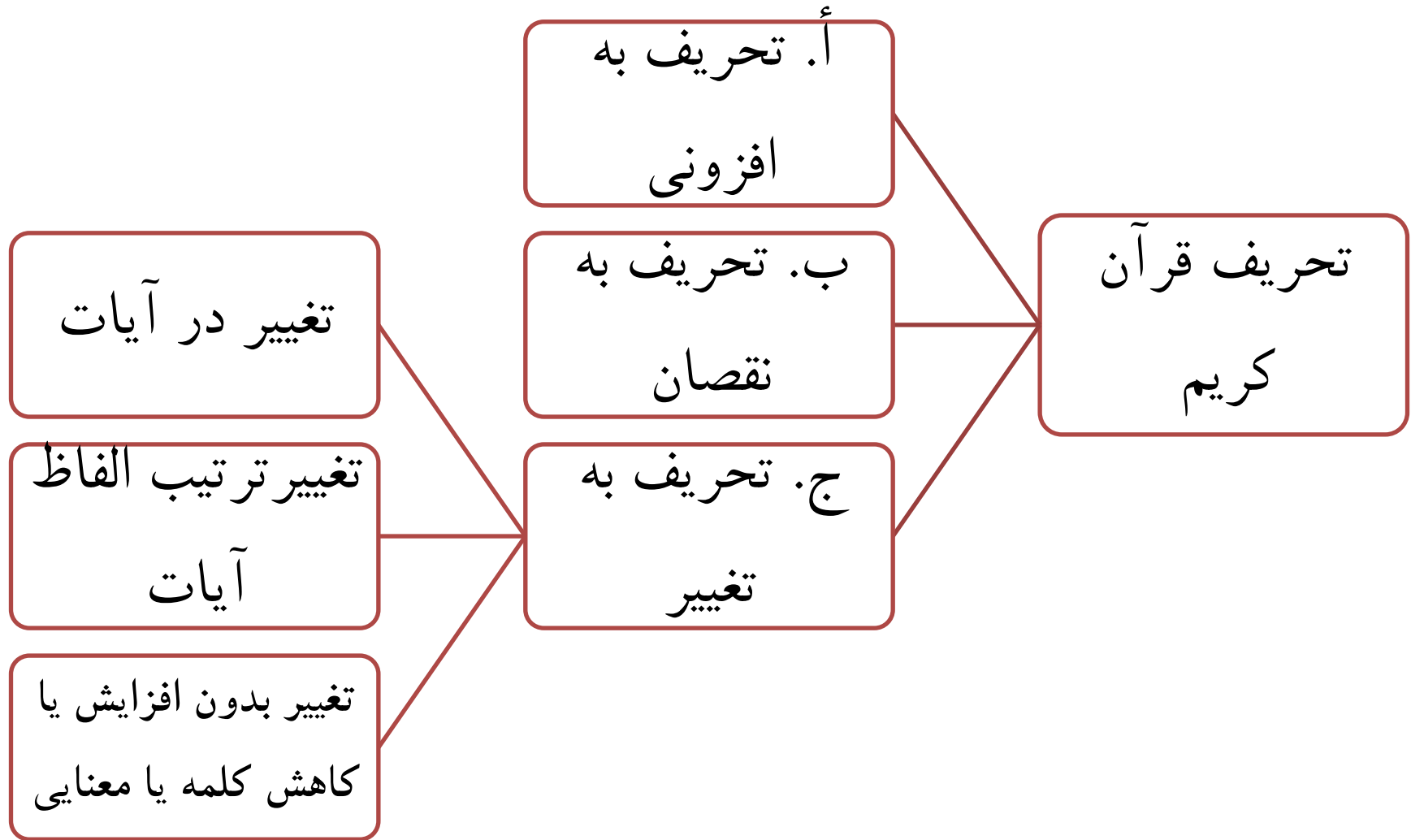
۲. مصونیت قرآن از تحریف

۳. عصمت وحی

۴. عصمت پیامبر اسلام ص

مبای
صدوری قرآن
کریم

اشکال مختلف تحریف در قرآن

دلایل عدم تحریف قرآن

أ. آیات قرآن

ب. روایات

ج. تواتر قرآن

د. اعجاز قرآن

ه. اجماع

و. دلیل عقلی

دلایل عدم
تحریف قرآن

هـ. اجماع

- دلیل دیگری که در عداد دلایل عدم تحریف قرآن ذکر می‌شود، اجماع است. گفته‌اند: شیعه و سنی در عدم تحریف قرآن اتفاق نظر دارند. البته می‌دانیم که گروه محدودی از شیعیان (اخباری‌ها) و گروه محدودی از اهل سنت (حشویه)، قول تحریف قرآن را پذیرفته‌اند؛ اما غیر از این تعداد معدود، بقیه‌ی مسلمانان، تحریف قرآن را رد نموده‌اند.

هـ. اجماع

- معیار اجماع در نزد شیعه با معیار اجماع در نزد اهل سنت فرق دارد. در نظر اهل سنت اتفاق علما یا اتفاق اهل حل و عقد، معیار اجماع است. یعنی وحدت نظر جمعی از افراد، چه اهل حل و عقد باشند و چه از علما باشند و چه همه‌ی مسلمانان، به عنوان دلیلی بر یک مطلب پذیرفته می‌شود.

هـ. اجماع

- در حالی که از نظر شیعه معیار اجماع، کاشفیت آن از رأی معصوم است. یعنی اجماع باید به نحوی سنت را برای ما نمایان کند. طرقی که در بین شیعه برای این بحث مطرح بوده (چه اجماع دخولی سید مرتضی و چه اجماع لطفی شیخ طوسی و چه اجماع حدسی)، همه و همه بر این نکته تأکید دارند که معیار حجیت اجماع، کاشفیت از رأی معصوم است. از این رو، همواره در اجماع باید پاسخ-گوی این سؤال باشیم که آیا اتفاق نظر ادعا شده می‌تواند کاشف از رأی معصوم باشد؟

هـ. اجماع

- عواملی می‌تواند این کاشفیت را تقویت یا تضعیف نماید. یکی از عواملی که به عنوان عامل تضعیف کننده شمرده می‌شود، وجود ادله‌ی دیگری در مسأله‌ی محل اتفاق است که احتمال می‌دهیم اجماع کنندگان به همان ادله تمسک کرده‌اند. با وجود چنین ادله‌ای، احتمال این که اجماع کنندگان دلیل دیگری - که از حیث سند و دلالت کامل است -، در اختیار داشته باشند و آن دلیل به دست ما نرسیده باشد، تضعیف می‌گردد. به همین دلیل گفته می‌شود: اگر اجماع مدرکی بود یا مدرکی بودن آن احتمال داشت (محتمل المدرکیه بود)، اعتبار ندارد.

هـ. اجماع

- البته در جای خود خواهیم گفت: این مطلب را به نحو کلی قبول نداریم. در بعضی موارد، اجماع مدرک دارد؛ در عین حال کاشف از رأی معصوم است. و اینطور نیست که مدرکی بودن یا محتمل المدرکی بودن به نحو مطلق، اجماع را از درجه‌ی اعتبار ساقط نماید. بله، غالباً مدرکی بودن باعث می‌شود که اجماع، کاشفیت خود را از رأی معصوم از دست بدهد.

هـ. اجماع

- بنابراین در بحث حاضر، اگر احتمال دهیم که اجماع کنندگان به همین دلایل مذکور (آیات، روایات، تواتر، اعجاز) برای اثبات عدم تحریف قرآن استناد کرده‌اند، اجماع به عنوان یک دلیل مستقل، اعتبار خودش را از دست می‌دهد و ما باید به بررسی همان ادله بپردازیم.

هـ. اجماع

- تمامی آنچه بیان شد در صورتی بود که اجماع را به معنای مصطلحش به کار بندیم. اما احتمال دیگری نیز در اینجا مطرح است که معنایی وسیع‌تر از اجماع اصطلاحی را بیان می‌کند. آن احتمال عبارت است از این که تلقی مسلمانان و نه فقط علمای فرق و مذاهب، در طول تاریخ بر عدم تحریف قرآن بوده است. غیر از افراد معدودی از شیعه و سنی که به استناد بعضی روایات در این مسأله تردید کرده‌اند، بقیه‌ی جهان اسلام معتقدند که قرآن موجود، همان چیزی است که بر پیامبر وحی شده است.

هـ. اجماع

- تسالم مسلمانان اعم از شیعه و سنی و اعم از عالم و غیر عالم، به لحاظ کشف یک مطلب، به مراتب قوی تر از بحث اجماع مصطلح است که صرفاً به رأی فقها (آن هم فقهای یک مذهب) اعتماد می کند و همه ی مسلمانان بر عدم تحریف قرآن اتفاق نظر دارند.